

ראובן פוליטי

תשט"ו - תשל"ד

1954 - 1973

ילדות

ראובן נולד וגדל בשכונת סוכת שלום,
במרכז ירושלים ובה עברו עליו שנות
ילדות מלאות אושר, כבן זקונים למשפחת
פוליטי. שגם בורך ביופי, בחן ובנועם
הליכות. ראובן היה אהוב על שני אחיו
ואחותו וגם על ידידים רבים בשכונה
ובבית-הספר. ניחן בצירוף נפלא של חוש
הומור מצוין עם שנינות מבריקה, אשר
משך אליו את תשומת לבם של אנשים,
שנפגשו איתו.

על בית הספר

ראובן היה פעיל ותוסס באירועי בית הספר. בבית-הספר השיג ציונים מעולים בכל המקצועות, ובגינם זכה בפרסי הצטיינות רבים. יחסו הרציני ללימודים ולבית-הספר בכלל לא מנע ממנו להיות פעיל ותוסס בכל מסיבה ובכל אירוע חברתי בבית-הספר. במיוחד במסיבות לכבוד חג הפורים ידע להפתיע תמיד בתחפושות מקוריות, מעשי ידי אמו.

תחביביו

"הפועל רבנו", כפי שנהגו לכנות אותו חבריו ובני משפחתו, באופן די פרדוקסלי, הצליח לשלב בין אהבתו האינסופית לאמנות ולספורט. מבנה גופו החסון והאופי קר הרוח והאינטליגנטי, הפנו את פוליטי דווקא לתחום ההיאבקות. הוא היה חבר בקבוצת היאבקות של "הפועל". כבר מגיל צעיר ראו, ויש גם שחשו, בעוצמות כוחו של פוליטי. הוא נהג להשתתף כחבר בקבוצה באופן פעיל בפעולות הספורט והגדנ"ע, שנערכו במסגרת המועדון הקהילתי של שכונת קטמון.

תחביביו:

לכולם היה ברור שלא זו הדרך שבה ימשיך פוליטי הצעיר, אך בהחלט ראו בו כישרון בתוך זירת ההיאבקות. יש שיעידו כי מה שאפיין אותו כספורטאי מצטיין היה היותו שקט על המזרן ובעיקר חכם. יצר התחרותיות שלו לא מנע ממנו להיות שקול ולפעול בתבונה – על המזרון ומחוצה לו.

בהמשך, מספרים חבריו, רגע לפני גיוסו לצבא, הספורטאי המצטיין של השכונה, החליט לפרוש מהיאבקות לטובת רכיבה על סוסים. כזה היה פוליטי, והצעד הזה לא הפתיע אף אחד מחבריו. אחרי שסיים את לימודיו התיכוניים בהצטיינות, החליט פוליטי לעבוד בבית החרושת "פרג" במקצוע המכניקה העדינה, עד גיוסו לצבא. האיש שתואר על ידי חבריו כ"גלדיאטור יפה תואר", שהיה חבר בקבוצת היאבקות של הפועל, בחר בעדינות.

שירותו הצבאי

צה"ל

תחילת דרכו:

ראובן גויס לצה"ל בתחילת נובמבר 1972 והתנדב לחיל הרגלים. לאחר הטירונות נשלח לקורס סיירים, שבסיומו התנדב לשרת בסיירת "אגוז". מפקדיו מעידים עליו, שהיה בעל רצון עז להצליח ואכן הגיע להישגים מצוינים כלוחם ביחידה המובחרת הזו. האופטימיות שלו וההומור השופע שלו כבשו את לב חבריו ליחידה.

סיירת אגוז

סיירת אגוז הוקמה לראשונה בשנת 1956 כסיירת

הפיקודית של פיקוד הצפון בהוראת אלוף פיקוד

הצפון, יצחק רבין, אחרי שישראל פלשה

לסיני במהלך מבצע "קדש". מקימה ומפקדה

הראשון היה אריה גרדי. הסיירת פורקה

בשנת 1974.

חברים מספרים:

ראובן היה בחור שחבריו אמרו עליו כי "יש לו הכל, והכל בו". מי שהספיק להכירו מגיל צעיר, לא היה יכול להגדיר את פוליטי באופן כזה או אחר. מצטיין בלימודיו בתיכון אורט, פעיל חברתי תוסס, בקיא בתורה אך במקביל היה אמן, חבר פעיל בתיאטרון העירוני של ירושלים והשתתף בכל ההצגות שהועלו שם באותה התקופה, אהב לכתוב שירים, לצייר, וגם אהב ספורט.

צה"ל

בנובמבר 1972 גויס פוליטי לצבא. למרות שעבר את כל המבחנים כדי לשרת בקומנדו הימי, בחר ראובן דווקא להתנדב לחיל הרגלים. אחרי טירונות הוא גויס לשרת בסיירת אגוז. "ראובן היה בעל רצון עז להצליח", סיפרו מפקדיו שהבחינו מההתחלה ברוח ההישגית של הבחור הצעיר בעל הנפש העדינה. "הוא רצה להצליח ואכן השיג את זה כשהגיע להישגים מצוינים כלוחם ביחידה מובחרת". חבריו ליחידה ראו בפוליטי דווקא משהו אחר, נעלה יותר ממצטיין יחידתי: "האופטימיות שלו וההומור השופע שלו כבשו את לב חבריו ליחידה. יכולתו לשמור על מצב רוח מרומם גם בתנאים הקשים ביותר סייעה לרבים מהם לעבור את האימונים המפרכים. תמיד כאשר פגשו בו, הוא היה מחייך".

המשך דרכו בצבא

כשנה אחרי גיוסו, נפתחה מלחמת יום הכיפורים.

ראובן, כמו שאר חברי היחידה הקרבית

המובחרת, היו מהראשונים שיצאו לקרב

והשתתפו בקרבות הבלימה ברמת הגולן. יוסף

עוזר, חברו לנשק של פוליטי, נזכר בימים בהם

שכב במארבים לצידו בקוניטרה, ובתקופה בה

הפכו לחברי נפש.

חבריו לצבא מספרים

"ביום הראשון למלחמה, בדיוק ב-13:50 החלה הפגזה פתאומית. היה כיפור, אני צמתי", סיפר עוזר. "רצנו בתחתונינו ובקסדה על הראש לבונקר שנקרא שכפ"ץ. היינו 15 חיילים שעדיין איש לא גילה להם שזוהי מלחמה. מוקפים סורים שלא גילו אותנו. הוא סיפר בדיחות כדי להפיג את המתח".

מפקדו הישיר כתב עליו: "הוא היה אחד מטובי הלוחמים ביחידה, חבר נאמן וידיד, שחיזק את המורל בכל מצב".

מספרים

לצבא

חבריו

ביומנו, שכתב בזמן ששכבו במארב אותו ציין גם
בבלוג שכתב, תיאר עוזר רגע נוסף בו ידע פוליטי
ל"רכך" את אוירת המתח והפחד ששררה באותו
מארב: "...פוליטי עושה הצגה של דיבור בטלפון
שלמעשה מנותק: שלום אמא, איך את מרגישה, כן,
הכל בסדר אצלי... מה, בא לבית טנק מצרי... שכח
את הצריח אצלנו בבית? בא לבקש מים?". פוליטי
מציג קופסת "טיים" מרוטשת: "זו יכולה להיות
החביתה האחרונה", ומוסיף: איפה הסיגריות של
מתי? (שנהרג בדקות הראשונות של המלחמה). גיל
הקצין פוקד: "חברה, מפגיזים בחוץ, אל תפגיזו
מבפנים!".

הקרב האחרון: הייתה בו חיוניות של ג'יינג'יי ירושלמי

ציטוטו שמאפיין אותו משפט משמעותי שאמר 'המשפחה אמרה עלי'

יומיים בדיוק לפני יום הולדתו ה-19, ב-20
באוקטובר 1973, קיבלו פוליטי וחבריו למארב
הוראה חדשה - להחזיק בגבעה נטושה שהייתה
חרושה בתעלות בגבעת תל-ענטר. עוזר, שהיה
מפקד המארב ביחד עם פוליטי ושאר הצוות, יצאו
מיד אל הגבעה שנכבשה על ידי כוחות צה"ל.

מלחמת יום הכיפורים

הרקע למלחמה:

המלחמה פרצה ביום הכיפורים התשל"ד, ה 6 באוקטובר 1973, בהתקפת קואליציה של צבאות מדינות ערביות נגד ישראל, בהובלתן של סוריה ומצרים שנתמכו על ידי חילות משלוח מארצות ערב, בעיקר מעיראק ומירדן. המלחמה התרחשה בעיקר בסיני וברמת הגולן, ונמשכה עד 24 באוקטובר 1973, יום כניסת הפסקת האש לתוקף. חילופי אש נמשכו עד 26 באוקטובר בחזית המצרית בסיני ועד מאי 1974 בחזית הסורית ברמת הגולן בתום מלחמת ההתשה במובלעת הסורית.

תוצאות המלחמה

ישראל: בזירה הפנימית פגעה המלחמה במורל של הציבור הישראלי, שבטח בעוצמת צה"ל לאחר אופוריית הניצחון במלחמת ששת הימים והופתע מעוצמת הלחימה של מדינות ערב, מכשלים בפעולת צה"ל וחיל האוויר, וממספר הנפגעים הרב. הביטוי "זהו יום הכיפורים של"- נטבע בשיח הקולקטיבי כדוגמה למחדל שנגרם בעקבות שאננות. בעקבות זאת הוקמה ועדת אגרנט לבחינת המלחמה, ובפרט המחדל המודיעיני ("הקונספציה") שלא צפה את המתקפה.

תוצאות המלחמה ומורשתה

המלחמה הביאה לזעזועים במערכת הפוליטית, שהכשירו את המהפך במאי 1977 ועליית הליכוד, ובהמשך, את הסכם השלום עם מצרים. מנגד, הדגישו רבים אחרים לחיוב את העובדה שלמרות מתקפת הפתע, הצליחה לבסוף ישראל בתושייה רבה להדוף את צבאות ערב, ולשמור על ההישגים הטריטוריאליים של מלחמת ששת הימים ועל כושר ההרתעה מול אויביה. לישראל היו 2,569 הרוגים. עקב העלות הגבוהה של המלחמה ושל ההצטיידות הצבאית הגדולה שלאחריה, נזקי החרם הערבי ועליית מחירי הנפט הוגדל החוב החיצוני והפנימי, וזה היה אחד הגורמים למשבר הכלכלי ותקופת ההיפר-אינפלציה שהחלו בשנת 1978. בזירה החיצונית הודקו הקשרים (וגם התלות) עם ארצות הברית. וישראל החלה לקבל סיוע צבאי, כלכלי ודיפלומטי מארצות הברית, מצד שני החרם הערבי והסובייטי ואמברגו הנפט גרמו להתמוטטות מעמד ישראל בזירה הבין-לאומית: עשרות מדינות (במיוחד באפריקה) ניתקו את יחסיהן הדיפלומטיים עם ישראל, ועצרת האו"ם הכריזה על הציונות כגזענות.

הקרב האחרון: הייתה בו חיוניות של ג'ינג'י ירושלמי

פוליטי הובא למנוחות בחלקה הצבאית בבית העלמין בהר הרצל.

מפקדו ידע לספר עליו בהספד: "הוא היה אחד מטובי הלוחמים ביחידה, חבר נאמן וידיד, שחיזק את המורל בכל מצב". עוזר, שלימים הפך למשורר ולזוכה פרס ראש הממשלה, זוכר היטב את פוליטי: "הייתה בו חיוניות של ג'ינג'י ירושלמי, חן וענוה שהחיוך הדק שלו הביע ועם זאת הוא היה חסון וכובש". במהלך התקופה בה שירתו וישבו במארבים ביחד, פוליטי ועוזר הפכו לחברים כל כך קרובים ועוזר היה שותף לשירים אותם כתב פוליטי באותה התקופה.

מקום מנוחתנו

מקום מנוחתו בית העלמין הצבאי הר הרצל
אזור: ה חלקה: 2 שורה: 3 קבר: 10

מפה כללית

מפת החלקה

חלקת גדולי האומה

הנצחה

הנצחה באנדרטאות

יד לבוגרי אורט הנביאים חללי
מערכות ישראל

על האנדרטה

יד לבוגרי אורט הנביאים חללי מערכות ישראל

בתי הספר של אורט, תיכון מקצועי, קיימים בארץ מזה עשרות שנים. בית הספר במרכז ירושלים פועל מאז 1967. במצבה זו מונצחים בוגרי אורט שנפלו בכל מערכות ישראל.

תיאור האנדרטה

המצבה נמצאת בקצה רחבה מרוצפת בחצר בית הספר ולצידה דגל ישראל, בנויה מכנף לבן של מטוס המוקפת בצמחייה. בצד אחד של המצבה סמל "אורט" ישראל, בצד השני המילה יזכור, ובמרכז חרוטים שמות כל הנופלים.

הקמת האנדרטה

המצבה הוקמה ביוזמת מרכז אורט, המשפחות השכולות, העירייה ומשרד הביטחון. נבנתה באפריל 1975 ע"י מחלקת המכניקה בבית הספר, האחראי על תחזוקת המקום.

דרכי הגעה

המקום נגיש לכל, אך יש לתאם כניסה לבית הספר. המצבה בחצר בית ספר אורט, רחוב הנביאים 42 בירושלים.

הנצחה באנדרטאות אתר הנצחה לחללי סיירת אגוז הר החרמון (שמורת טבע)

תמונות האנדרטה:

הנצחה באנדרטאות אתר הנצחה לחללי סיירת אגוז הר החרמון (שמורת טבע)

תמונות האנדרטה:

הנצחה באנדרטאות אתר הנצחה לחללי סיירת אגוז הר החרמון (שמורת טבע)

על האנדרטה

סיירת אגוז הייתה סיירת פיקודית בפיקוד צפון. פעלה בין השנים 1956 ל-1957 ומ-1963 עד 1973 בביטחון שוטף בגבולות עם ירדן לבנון וסוריה, וכן במבצעים ופשיטות מעבר לגבול. הגדוד פורק בשנת 1974. יחידת אגוז הוקמה מחדש בשנת 1995 כסיירת בחטיבת גולני. במסגרת החטיבה עוסקת היחידה בפעילות בגבול הצפון, בשומרון ובגבול עזה. באתר, במקום בו פעלה הסיירת רבות, מונצחים נופלי היחידה מכל התקופות.

אנדרטת סירת אגוז

תיאור האנדרטה

אתר ההנצחה ממוקם בלב השמורה. בכניסה לאתר כמה שלטי עץ ובהם פרטי ההנצחה, סמל היחידה ומפת האתר ואבני הזיכרון: שלטי מתכת המפוזרים בשטח, על כל שלט פרטי כמה נופלים. אבני הזיכרון מקיפות את האמפי תיאטרון שבמרכז השמורה, וביניהן שולחנות וספסלים. לצד השלטים ניצבת חומת אבנים מעוגלת ומתפתלת, לפנייה שלט ובו שם המקום ובמרכזה סלע בזלת שעל חזיתו סמל היחידה ממתכת מוזהבת.

הקמת האנדרטה

ההנצחה ביוזמת משפחות הנופלים ויוצאי היחידה. האתר הוקם בשנת 1973 בתכנון אדריכל הנוף יגאל רץ ובביצוע צורי שלג ודן רפפורט. שופץ ב-2006 ע"י תנועת בני המושבים ומתוחזק בעזרת בית ספר דנציגר מקריית שמונה.

הנצחה באנדרטאות: אנדרטה לזכר חללי הקטמונים שנפלו במערכות ישראל ירושלים

תמונות האנדרטה

על האנדרטה

באנדרטה מונצחים בני שכונות הקטמונים בדרום ירושלים (גונן א' וכו', מדרום-מערב לקטמון הישנה), שנפלו בכל מערכות ישראל.
הקמת האנדרטה
האנדרטה הוקמה ע"י דוד מזח, נחנכה בכ"ה באלול תשמ"ט
(25.9.1989).

האנדרטה ברחבה מרוצפת, תחומה על ידי שתי גינות צנועות. במרכז הרחבה ניצב מבנה פיסולי דמוי פירמידה המחופה לוחות שיש אפור, ובמרכזם חלל משולש. הפירמידה צומחת מתוך בסיס יצוק בטון בצורת משולש, ושניהם יחדיו יוצרים מעין צורת מגן דוד. צורה פיסולית בסיסית זו מסמלת כוח, הנובע משיתוף ותמיכה ומתבטא בשלוש הצלעות התומכות זו בזו והמהוות מבנה שלם: אם תרחיק אחת מהן - יקרוס המבנה. בכל אחת מצלעות הפירמידה פתח משולש, מעין חלון, ומתוכו בוקע אורו של נר תמיד - נר זיכרון וגם תקווה. אחרי הפירמידה, בקצה הרחבה, ניצב קיר זיכרון מגרניט כהה ועליו שמותיהם של בני השכונות שנפלו ופסוק מקינת דוד: "הצבי ישראל, על במותיך חלל איך נפלו גיבורים" (שמואל ב', א' י"ט)

הנצחה באנדרטאות בית יד לבנים ירושלים

תמונות האנדרטה

אנדרטת יד לבנים

על האנדרטה

ארגון "יד לבנים" החל מרעיון שהובא במכתבה של אם שכולה למערכות העיתונים בתום מלחמת העצמאות, והתפתח למוסד ארצי המייצג את המשפחות השכולות ונתמך על ידי משרד הביטחון, העיריות והמועצות המקומיות. הארגון מפעיל כ-70 מרכזים ושלוחות במרבית ערי ישראל. בכל מרכז יש חדר זיכרון שבו מונצחים חללי אותו יישוב, ומתקיימות פעילויות חינוכיות ותרבותיות שונות להנצחת החללים. במרכז בירושלים מונצחים החללים בני העיר וכן מי שבאו להגנתה ונהרגו ברחובותיה ושעריה, בכל מערכות ישראל מאז 1914.

אמא, אבא וכל השאר

הפרויקט של עידן רייכל
מילים: ראובן פוליטי
לחן: עידן רייכל

כשהלילה תם והשמש מאירה
התדעי אמא מה לעינינו נראה?
עצים סביב, רמי צמרת אך חרוכי גזע
בתים גדולים סביב אך הרוסים הם דהויי צבע
מהלך על הריסות אני, אמא
ותאמיני לי אין כאן שום אגס ואין כאן פרח

לא גיבורים אנחנו כי מלאכתנו שחורה
תשקע השמש, תבוא העלטה
ואז ננום בבגדנו במיטה
כן אמא, זה חשוב, זה קשה וזה נורא

בחיי שזה קשה אך אני נשאר
אפורה האדמה ושחור האופק
וכחול שמים כאילו משתהה והוא ממתין
ולא נוגע, הוא לא נוגע באופק השחור
ביניהם חלל, שום קשר וכל השאר
וזוה קשה מאוד אך אני נשאר
יש כאן גדר תיל ואחריה חרב שלופה
אמא, אבא וכל השאר

לא גיבורים אנחנו כי מלאכתנו שחורה
תשקע השמש, תבוא העלטה
ואז ננום בבגדנו במיטה
כן אמא, זה חשוב, זה קשה וזה נורא

וכשהלילה תם והשמש מאירה
התדעי אמא מה לעינינו נראה?

אמא, אבא וכל השאר

כמה שבועות לפני שפרצה מלחמת יום הכיפורים כתב החייל ראובן פוליטי שיר על תחושותיו של חייל בשדה הקרב. ראובן כתב את שירו "אמא אבא וכל השאר". במלחמה החליף חבר שהתעכב, ויצא במקומו למארב של סיירת אגוז בעומק השטח הסורי ברמת הגולן ושם נהרג. עידן רייכל הלחין את השיר שנכתב לפני יותר מ-30 שנה.

ראובן הרבה לכתוב שירי הגות ומחשבה וביצע עבודות ריתוך וחריטה אומנותית במתכות שונות.

על השיר

"אמא, אבא וכל השאר" הוא סינגל של ההרכב המוזיקלי הישראלי הפרויקט של עידן רייכל, אשר הוקלט על ידי הזמר הישראלי עידן רפאל חביב. השיר יצא לאור כסינגל מתוך אלבום האוסף הראשון של ההרכב, "הביתה, הלוך חזור", בשנת 2011.

השיר הולחן על ידי עידן רייכל והוקלט במסגרת המיזם המוזיקלי "עוד מעט נהפוך לשיר", בו נבחרים מדי שנה מספר שירים שנכתבו על ידי חיילים וחיילות שנפלו ועל ידי אזרחים שנהרגו בפעולות טרור.

עידן חביב מספר

"ברגע שעידן רייכל הציע לי לנסות ולשיר את השיר כחלק מהפרויקט של גלי צה"ל, דאגתי לקבל כמה שיותר אינפורמציה על מי היה ראובן פוליטי", סיפר חביב. "מתי נכתב השיר, איזה בן אדם הוא היה, איזה לוחם? הכל סיקרן אותי מאוד, אבל הדבר שהכי בלט לי זה פשוט הטקסט המיוחד הזה שכתב אותו בחור בן 19. הטקסט של ראובן שכב במגירה חשוכה יותר מ-35 שנה וכשהשיר מתנגן אני מרגיש שראובן חוזר לחיים לשלוש דקות וחצי", הודה חביב.

חבריו מספרים על שיריו

"כחבר קרוב וידיד נפש הייתי שותף לקריאת שיריו והוא - לשירים שכתבתי באותם ימים בהיותנו בעיר קוניטרה. את השירים שכתב שמרתי שנים רבות עד שהגשתי אותם לאחיו, האומן כלב פוליטי", הסביר עוזר. אחד משיריו של פוליטי, "אמא, אבא וכל השאר", אותו כתב באחד מהימים הגדושים בפעילות ביחידת אגוז, הולחן על ידי היוצר עידן רייכל ובוצע על ידי עידן חביב, בפרויקט 'עוד מעט נהפוך לשיר'.

חוויות מכתיבת האלבום

דברי התלמיד נועם אלקובי

עניין אותי ללמוד על החייל
ראובן. אני גם אוהב מאוד
לעשות ספורט כמו ראובן, היה
כיף ללמוד על חייו ועל
הענקתו למדינה.
תודה רבה על ההזדמנות
נועם אלקובי
תלמיד בית הספר רחל
שטראוס.

חוויות אישיות מכתיבת האלבום:

לקחתי על עצמי פרויקט הנצחה זה
בהתרגשות גדולה.
התחלתי לפעול כדי לקבל מידע על חייו של
ראובן וכחלק מעבודתי חקרתי ומצאתי
מידע באינטרנט- מתוך ויקיפדיה ומאתר
יזכור.

הפרויקט היה מרגש עבורי.
זכיתי להכיר ולשמוע על ראובן, זה היה מאיר
עיניים ומרענן לדעת שראובן כתב שירים
להנאתו גם ברגעיו הקשים והאחרונים וכמו
כן השיר המפורסם אמא, אבא וכל השאר.
תודה על הזכות הנפלאה,

מור מילר צבר,
סטודנטית במכללת אפרתה.

הערוכה: ד"ר יעקב גולן

נזכור את כולם

יום האיסוף לחללי מערכות ישראל תשנ"ג מעלולת האויב